

A9-0304/2023

25.10.2023

JELENTÉS

a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a művészek és a kulturális és a kreatív ágazatban tevékenykedők társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keretről
(2023/2051(INL))

Foglalkoztatási és Szociális Bizottság
Kulturális és Oktatási Bizottság

(Közös bizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 58. cikke)

Előadók: Antonius Manders, Domènec Ruiz Devesa

Társbizottsági eljárás – az eljárási szabályzat 47. cikke

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNYHOZ: A KÉRT JAVASLATOK TARTALMÁRA VONATKOZÓ RÉSZLETES AJÁNLÁSOK	31
MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK ÉS SZEMÉLYEK FELSOROLÁSA, AMELYEKTŐL VAGY AKIKTŐL AZ ELŐADÓK ÉSZREVÉTELEKET KAPTAK.....	34
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	36
NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN.....	37

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a művészek és a kulturális és a kreatív ágazatban tevékenykedők társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keretről (2023/2051(INL))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 6., 46., 151., 153., 157., 165., 167. és 225. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11., 12., 13., 15., 27., 28., 30. és 31. cikkére,
- tekintettel a szociális jogok európai pillérére és annak cselekvési tervére,
- tekintettel az UNESCO művészek szakmai jogállásának elismerésére vonatkozó, 1980. október 27-i ajánlására, a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005. évi UNESCO-egyezményre, valamint az UNESCO kulturális politikákkal és fenntartható fejlődéssel foglalkozó világkonferenciája (MONDIACULT 2022) során elfogadott nyilatkozatra,
- tekintettel az ILO vonatkozó egyezményeire és ajánlásaira,
- tekintettel az Európai Tanács 1983. június 19-i stuttgarti nyilatkozatára,
- tekintettel a 27 tagállam vezetői, valamint az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság által jóváhagyott, 2017. március 25-i Római Nyilatkozatra,
- tekintettel a G20-ak kulturális minisztereinek 2021. július 30-i Római Nyilatkozatára,
- tekintettel az uniós kulturális miniszterek nem hivatalos ülésén 2023. szeptember 25–26-á, elfogadott Cáceresi Nyilatkozatra¹,
- tekintettel a Bíróság C-178/97. sz. ügyben 2000. március 30-án hozott ítéletére²,
- tekintettel a foglalkoztatási és szociálpolitika területén elfogadott vonatkozó uniós jogi aktusokra, többek között a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról szóló, 2018. június 28-i (EU) 2018/957 európai parlamenti és tanácsi irányelvre³, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴, a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i

¹ <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/media/keantfog/c%C3%A1ceres-declaration.pdf>

² A Bíróság C-178/97. sz. Barry Banks és mások kontra Theater royal de la Monnaie ügyben 2000. március 30-án hozott ítélete (ECLI:EU:T:1998:90).

³ HL L 18., 1997.1.18., 1. o.

⁴ HL L 166., 2004.4.30., 1. o.

2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁵, az Európai Unióban alkalmazandó átlátható és kiszámítható munkafeltételekről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1152 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶, valamint az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekéről szóló, 2022. október 19-i (EU) 2022/2041 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁷,

- tekintettel az egyenlő bánásmód terén elfogadott a vonatkozó uniós jogi aktusokra, többek között a szociális biztonsági rendszerekre is kiterjedő, a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁸, az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. július 7-i 2010/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁹, a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/970 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁰, valamint a nyilvánosan működő részvénytársaságok igazgatói körében a nemek közötti egyensúly javításáról és a kapcsolódó intézkedésekről szóló, 2022. november 23-i (EU) 2022/2381 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a nők vezetőtestületi tagságáról szóló irányelv),
- tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló (EU) 2019/1158 irányelvre,
- tekintettel a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 2010. március 10-i 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv)¹¹,
- tekintettel a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹², valamint a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint a televízió- és rádióműsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői és szomszédos jogok gyakorlásáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/789 európai parlamenti és tanácsi irányelvre,
- tekintettel a kulturális örökség európai évéről (2018) szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/864 európai parlamenti és tanácsi határozatra¹³,

⁵ HL L 299., 2003.11.18, 9. o.

⁶ HL L 186., 2019.7.11., 105. o.

⁷ HL L 275., 2022.10.25., 33. o.

⁸ HL L 204., 2006.7.26., 23. o.

⁹ HL L 180., 2010.7.15., 1. o.

¹⁰ HL L 132., 2023.5.17., 21. o.

¹¹ HL L 131., 2017.5.20., 1. o.

¹² HL L 130., 2019.5.17., 92. o.

¹³ HL L 131., 2017.5.20., 1. o.

- tekintettel az új kulturális menetrendről szóló, 2018. május 22-i bizottsági közleményre (COM(2018)0267),
- tekintettel „Az ifjúság-, az oktatás- és a kultúrpolitika szerepe egy erősebb Európa építésében” című, 2018. május 22-i bizottsági közleményre (COM(2018)0268),
- tekintettel a „Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027: Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően” című, 2020. szeptember 30-i bizottsági közleményre (COM(2020)0624),
- tekintettel „Az európai média a digitális évtizedben: a helyreállítást és átalakulást támogató cselekvési terv” című, 2020. december 3-i bizottsági közleményre (COM(2020)0784 final),
- tekintettel az európai szociális partnerek távmunkáról (2002), illetve digitalizálásról (2020) szóló keretmegállapodásaira,
- tekintettel a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról szóló, 2021. május 20-i (EU) 2021/818 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹⁴,
- tekintettel az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹⁵,
- tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹⁶,
- tekintettel az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról szóló, 2021. március 24-i (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹⁷,
- tekintettel a Bizottság a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervéről szóló, 2021. március 4-i közleményére (COM(2021)0102),
- tekintettel 2019–2022-re szóló kulturális munkatervről szóló, 2022. június 29-i bizottsági jelentésre (COM(2022)0317),
- tekintettel az „Íránymutatás az uniós versenyjognak az egyéni önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkozó kollektív megállapodásokra történő alkalmazásáról” című, 2022. szeptember 30-i bizottsági közleményre (2022/C 374/02),
- tekintettel „A szociális párbeszéd erősítése az Európai Unióban: a szociális párbeszéd teljes potenciáljának kihasználása a méltányos átállás kezelésében” című, 2023. január 25-i bizottsági közleményre (COM(2023) 40 final),

¹⁴ HL L 189., 2021.5.28., 34. o.

¹⁵ HL L 231., 2021.6.30., 21. o.

¹⁶ HL L 57., 2021.2.18., 17–75. o.

¹⁷ HL L 107., 2021.3.26., 30. o.

- tekintettel „A szociális biztonsági rendszerek koordinálása terén megvalósítandó digitalizáció: a szabad mozgás előmozdítása az egységes piacon” című, 2023. szeptember 6-i bizottsági közleményre (COM(2023)501 final),
- tekintettel a készségek európai évéről szóló, 2023. május 10-i (EU) 2021/936 európai parlamenti és tanácsi határozatra¹⁸,
- tekintettel az európai médiaágazat kilátásairól szóló, 2023. május 17-én közzétett európai bizottsági munkadokumentumra (SWD(2023) 150 final),
- tekintettel az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerére,
- tekintettel az Európai Unió 2021–2027-es munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretére és az EU 2020 utáni időszakra vonatkozó, új munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretéről (többek között a munkavállalók hatékonyabb védelméről a káros anyagoknak való kitettséggel, a munkahelyi stresszel és az ismétlődő tevékenységekből eredő sérülésekkel szemben) szóló európai parlamenti jelentésre (2021/2165(INI)),
- tekintettel az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásra (2018/C 189/01),
- tekintettel a felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlásra,
- tekintettel a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló, 2019. november 8-i tanácsi ajánlásra (2019/C 387/01),
- tekintettel a kulturális és kreatív ágazatok helyreállításáról, rezilienciájáról és fenntarthatóságáról szóló, 2021. május 18-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásra,
- tekintettel a Tanács az egyéni tanulási számlákról szóló 2022. június 16-i ajánlására,
- tekintettel a Tanácsnak a 2023–2026-os időszakra szóló kulturális munkatervre vonatkozó, 2022. december 7-i állásfoglalására (2022/C 466/01),
- tekintettel az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló, 2023. január 30-i tanácsi ajánlásra,
- tekintettel a 2023. június 12-i tanácsi ajánlásra a szociális párbeszéd erősítéséről az Európai Unióban,
- tekintettel a művészek társadalmi helyzetéről szóló, 2007. június 7-i állásfoglalására

¹⁸ HL L 125., 2023.5.11., 1. o.

- (2006/2249(INI)), valamint „A művészek helyzete és a kulturális fellendülés az EU-ban” című, 2021. október 20-i állásfoglalására (2020/2261(INI)),
- tekintettel a kulturális és kreatív ágazatokra vonatkozó koherens uniós szakpolitikáról szóló, 2016. december 13-i állásfoglalására¹⁹,
 - tekintettel az új európai kulturális menetrendről szóló 2018. december 11-i (2018/2091(INI)), valamint az új európai kulturális menetrend és a nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia végrehajtásáról szóló, 2022. december 14-i állásfoglalására (2022/ 2047(INI)),
 - tekintettel az Európa kulturális fellendüléséről szóló, 2020. szeptember 17-i állásfoglalására (2020/2708(RSP)),
 - tekintettel a „Mesterséges intelligencia az oktatásban, a kulturális és az audiovizuális ágazatban” című, 2021. május 19-i állásfoglalására (2020/2017(INI)),
 - tekintettel a Bizottság 2020. évi jogállamisági jelentéséről szóló, 2021. június 24-i állásfoglalására (2021/2025(INI)),
 - tekintettel „Az európai média a digitális évtizedben: a helyreállítást és átalakulást támogató cselekvési terv” című, 2021. október 20-i állásfoglalására (2021/2017(INI)),
 - tekintettel a szellemi tulajdonra vonatkozó, az Unió helyreállítását és rezilienciáját támogató cselekvési tervről szóló, 2021. november 11-i állásfoglalására (2021/2007(INI)),
 - tekintettel „Az európai oktatási térség: közös, holisztikus megközelítés” című, 2021. november 11-i állásfoglalására (2020/2243(INI)),
 - tekintettel a költségvetési rendeletnek a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret hatálybalépésére tekintettel történő felülvizsgálatáról szóló, 2021. november 24-i állásfoglalására (2021/2162(INI)) és a Költségvetési Ellenőrző Bizottságnak a 2023. május 10-i plenáris ülésen megerősített megbízatás alapján elfogadott, az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról (átdolgozás) szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló jelentésére (2022/0162(COD)),
 - tekintettel az európai társadalombiztosítási szám személyes munkavállalói kártyával történő bevezetéséről szóló, 2021. november 25-i állásfoglalására (2021/2620(RSP)),
 - tekintettel „A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret bővítéséről: az új kihívásoknak megfelelő, reziliens uniós költségvetés” című, 2022. december 15-i állásfoglalására (2022/2046(INI)),
 - tekintettel „A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere: a 2023. évi foglalkoztatási és szociális prioritások” című, 2023. március 15-i állásfoglalására

¹⁹ HL C 238., 2018.7.6., 28. o.

(2022/2151(INI)),

- tekintettel a szociális párbeszéd megerősítéséről szóló, 2023. június 1-i állásfoglalására (2023/2536(RSP)),
- tekintettel a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, az Unióban folytatott minőségi szakmai gyakorlatokról szóló, 2023. június 14-i állásfoglalására (2020/2005(INL),
- tekintettel „Az uniós sportpolitika: értékelés és lehetséges további lépések” című, 2021. november 23-i állásfoglalására (2021/2058(INI)),
- tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálatá által a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság részére „EU framework for the social and professional situation of artists and workers in the cultural and creative sectors – European added value assessment” [A művészek és a kulturális és a kreatív ágazatban tevékenykedők társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keret – az európai hozzáadott érték értékelése] címmel készített 2023. novemberi [előkészületben] tanulmányra (a továbbiakban: az Európai Parlament Kutatószolgálatának európai hozzáadott érték értékeléséről szóló tanulmánya), valamint az Európai Parlament megbízásából készült, „The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union: Policy Recommendations” [A művészek és a kulturális dolgozók helyzete és a Covid19 utáni kulturális fellendülés az Európai Unióban: szakpolitikai ajánlások] című, 2021. májusi jelentésre²⁰,
- tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert alkalmazó munkacsoport „The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals” [A művészek, valamint a kulturális és kreatív szakemberek jogállása és munkakörülményei] című, 2023. júniusi jelentésére²¹,
- tekintettel a tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert alkalmazó munkacsoport „Towards gender equality in the cultural and creative sectors” [Úton a nemek közötti egyenlőség felé a kulturális és a kreatív ágazatokban] című, 2021. június 4-i jelentésére,
- tekintettel a Voices of Culture „Status and Working Conditions for Artists, Cultural and Creative Professionals” [A művészek, a kulturális és kreatív szakemberek jogállása és munkakörülményei] című, 2021. júniusi jelentésére²²,
- tekintettel a Bizottság megbízásából az Európai Kulturális és Audiovizuális Szakértői Hálózat (EENCA) által készített, „Status and working conditions of artists and cultural and creative professionals”, [A művészek, valamint a kulturális és kreatív szakemberek

²⁰ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI\(2021\)652252_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI(2021)652252_EN.pdf)

²¹ Európai Bizottság, Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság, „The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals” – A tagállamok szakértőiből álló, nyitott koordinációs módszert alkalmazó munkacsoport jelentése – Zárójelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/46315>

²² <https://voicesofculture.eu/wp-content/uploads/2021/07/VoC-Brainstorming-Report-Working-Conditions-2.pdf>

jogállása és munkakörülményei] című tanulmányra (2020)²³,

- tekintettel az UNESCO „Culture and working conditions for artists: implementing the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist” [Kultúra és a művészek munkakörülményei: a művészek szakmai jogállásának elismerésére vonatkozó, 1980. évi ajánlás végrehajtása] című tanulmányára (2019),
 - tekintettel eljárási szabályzata 47. és 54. cikkére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság által az eljárási szabályzat 58. cikke alapján folytatott közös tanácskozásokra,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére (A9-0304/2023),
- A. mivel a kulturális és kreatív ágazatok alapvető szerepet játszanak a kultúra mint közjó megvalósításának és az európai polgárok kulturális jogainak biztosításában; mivel a kultúra, a művészetek, a kulturális örökség és a kulturális sokszínűség kulturális, oktatási, demokratikus, környezeti, társadalmi, emberi jogi, gazdasági és innovációs szempontból egyaránt jelentős értéket képvisel az európai társadalom számára, valamint az európai integrációs folyamat szempontjából stratégiai ágazatokat jelent, ezért azokat megfelelő finanszírozással és ambíciózus szakpolitikai keretekkel kell támogatni, figyelembe véve az egyéb ágazati szakpolitikákkal fennálló szinergiákat;
- B. mivel a művészek, a szerzők, az előadóművészek és valamennyi kulturális alkotó európai kultúránk kreatív forrásai, amelyre társadalmaink és demokráciáink épülnek; mivel a kulturális és kreatív megnyilvánulások és alkotások gyakran a kulturális és a kreatív ágazatban különböző funkciókat, szerepeket és képességeket betöltő tevékenykedők (a továbbiakban: kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek) alapvető hozzájárulásának az eredménye a kreatív munkáktól a technikai támogatásig, valamint a projektirányítási támogatásig, beleértve többek között a programozást, a kutatást és a kurátori tevékenységeket, a kommunikációt és közönségfejlesztést; mivel az ilyen megnyilvánulások és alkotások megléte tehát attól függ, hogy valamennyi kulturális és kreatív ágazatbeli szakember megfelelő elismerésben és támogatásban részesül-e;
- C. mivel a művészeti tevékenységek amatőrként vagy szakemberként is folytathatók, ami fokozza a versenyt egy már amúgy is erős versenykörnyezetben; mivel a köztük lévő jogi különbségtétel nem mindig egyértelmű, és eltérő lehet a nemzeti jogszabályokban és a nemzeti gyakorlatokban; mivel átfogó szakpolitikákat kell kidolgozni annak biztosítása érdekében, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek meg tudjanak élni a gyakorlatukból;
- D. mivel 2022-ben 7,7 millió ember állt kulturális foglalkoztatásban a tagállamokban, ami a teljes foglalkoztatás 3,8 %-át teszi ki²⁴; mivel a kulturális és kreatív ágazatnak az uniós GDP 4,2 %-át és az összes államháztartási kiadás 1,0%-át²⁵ kitevő releváns

²³ <https://ec.europa.eu/culture/news/study-artists-working-conditions-published>

²⁴ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230824-1>

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_cultural,_broadcasting_and_publishing_services&oldid

gazdasági hatása fenntartható növekedést elősegítő tényezőként is szolgál a különböző ágazatokban, valamint a helyi és regionális fejlődés tekintetében;

- E. mivel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereket – függetlenül attól, hogy munkavállalók vagy önálló vállalkozók-e – a kiszámíthatatlan jövedelmek, a szerződéses partnerekkel fenntartott kapcsolatokban gyengébb alkupozíció, rövid távú szerződések, gyenge vagy teljesen hiányzó szociális biztonság, valamint a munkánélküli támogatáshoz való hozzáférés hiányával leírható, bizonytalan, instabil és időszakos munkakörülmények jellemezhetik; mivel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek szociális biztonsági védelmének mértéke országonként és az országokon belül is eltérő, az ágazatok és az ágazatokon belüli munkatípusok különbségeinek köszönhetően, és eltérésekhez vezethet az élet- és munkakörülmények tekintetében; mivel a kulturális és kreatív ágazatban uralkodó szociális feltételek és munkakörülmények jelentős javításra szorúlnak, ahogy azt a G20-ak vezetői a 2021. októberi római nyilatkozatban is kiemelték²⁶;
- F. mivel a kulturális és kreatív ágazat főként magánszemélyekből, valamint mikro-, kis és közepes méretű szervezetekből és vállalkozásokból, önálló irányítású szervezetekből és kulturális szövetkezetekből áll; mivel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek körében több mint kétszerese az önfoglalkoztatók aránya a teljes népességen belüli arányukhoz képest (32% a 14%-kal szemben), valamint a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek gyakran a hagyományos munkarendtől eltérő foglalkoztatási formákban dolgoznak, és az átlagos munkavállalóhoz képest esetükben kisebb a valószínűsége annak, hogy állandó munkát vállaljanak, teljes munkaidőben dolgozzanak vagy egyetlen munkahelyen dolgozzanak, és gyakran ötvözik a foglalkoztatást és az önfoglalkoztatást – beleértve az önálló vállalkozói tevékenységet is – a kulturális és kreatív ágazaton belül és más ágazatokban, például a szolgáltatási szektorban vagy az oktatásban; mivel a több munkahellyel rendelkezés komolyan kihathat a munka és a magánélet közötti egyensúlyra; mivel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jellemzően projektalapú karriert folytatnak és nagyfokú mobilitással rendelkeznek;
- G. mivel egyes tagállamok nemzeti jogában nem létezik külön foglalkoztatási keret a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, és ezen atipikus – gyakran művészeti kutatással, művek létrehozásával vagy próbákkal töltött jelentős, nem fizetett időszakokkal megszakított, vagy azokkal párhuzamosan jelen lévő, továbbá rendszertelen jövedelmet biztosító – munkavégzési formák szabálytalan kifizetésekhez és megszakított járulékfizetési időszakokhoz vezetnek, ami súlyosan korlátozza a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek járulékfizetési képességét és a szociális védelemhez való tényleges hozzáférését; mivel ennek következtében gyakran korlátozott a vonatkozó – különösen a munkánélküli-ellátási rendszerek keretében biztosított – ellátásokhoz való hozzáférésük, a nyugdíjazás, az éves és betegszabadság, a családi és gondozási szabadságok során biztosított juttatások mértéke, valamint a gyermekgondozáshoz való hozzáférésük; mivel még akkor is, ha a védelem önkéntes alapon elérhető, az önálló vállalkozói tevékenységet folytató kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek lefedettségi aránya alacsony; mivel e helyzetet súlyosbíthatja a

=593681

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/52730/g20-leaders-declaration-final.pdf>

kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek foglalkozási viszonyának téves meghatározása;

- H. mivel a kulturális és kreatív ágazatokban a szakmai előmenetel és a karrier fenntarthatósága gyakran a társadalmi-gazdasági jellemzőktől, és kortól, nemtől, etnikai származástól, fogyatékoságtól és osztálytól függ; mivel a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozó munkavállalók, a fogyatékosággal élő munkavállalók, a kisebbségekhez tartozó etnikai csoportokból származó és a munkásosztályba tartozó munkavállalók rosszabb munkaminőségi feltételekkel szembesülhetnek; mivel a kulturális és kreatív ágazatokban kihívást jelent a szakmai előmenetel és az életpálya fenntarthatósága, és az életkorral általában romlanak a karrierkilátások; mivel nyilvánvalóan kifejezetten magasabb az önfoglalkoztatók aránya a kulturális és kreatív ágazatok idősebb szakemberei esetében, ami esetükben növeli a bizonytalanság kockázatát;
- I. mivel a kulturális és kreatív ágazat szakembereit súlyosan érintette a Covid19-világjárvány, amely rávilágított bizonytalan élet- és munkakörülményeikre; mivel az UNESCO becslése szerint 2020-ban a kulturális és kreatív ágazatok több mint 10 millió munkavállalója veszítette el a munkahelyét²⁷; mivel a válságkezelési mechanizmusok a Covid19-világjárvány alatt és után is kulcsszerepet játszottak a kulturális és kreatív ágazaton belül felmerült kihívások kezelésében; mivel a kulturális és kreatív ágazatok ugyan jelentős átalakuláson mentek keresztül a világjárvány, a digitalizáció és a zöld átállás következtében – ami elengedhetlenné tette az egész életen át tartó tanulást, az átképzést és a továbbképzést –, ezek az ágazatok nem lábaltak ki teljes mértékben a világjárvány során elszenvedett veszteségekből, ami tartós hatást gyakorol az ágazatokban dolgozó személyek megélhetésére; mivel a Covid19-válság rávilágított a már meglévő szervezeti struktúrák és munkavégzési módszerek sebezhetőségére, különösen a bizonytalan foglalkozási viszonyú, kiszolgáltatott szakemberek, például az atipikus vagy projektalapú munkaszerződéssel dolgozó szakemberek esetében;
- J. mivel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek munkájuk atipikus és gyakran bizonytalan jellege miatt általában alacsony nyugdíjjogosultsággal rendelkeznek, ami kihathat a hozzájárulások mértékére vagy más jogosultsági kritériumokra; mivel a művészek a hivatalos nyugdíjkorhatáron túl is folytathatják tevékenységüket;
- K. mivel a mind nemzeti, mind uniós szinten jól működő ágazati szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások általi lefedettség magas szintje alapvető szerepet játszik a professzionális és fenntartható ágazatok kiépítésében azáltal, hogy elősegíti a tisztességes munkakörülményeket előmozdító befogadó munkaerőpiacot, ideértve a tisztességes és megfelelő béreket is; mivel a kulturális és kreatív ágazatok kollektív tárgyalások általi korlátozott mértékű lefedettsége²⁸ több tagállamban hozzájárul a gyenge minőségű munkához, az alacsony bérekhez, a kedvezőtlen szerződésekhez és a szociális védelemhez való korlátozott hozzáféréshez; mivel a szakszervezetek kihívásokkal néznek szembe a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek szervezésével kapcsolatban, az időszakos munkavégzési módok, a változó

²⁷ UNESCO, Re-Shaping Policies for Creativity.

²⁸ Az Eurofound feljegyzése a kreatív ágazatokban tapasztalható foglalkoztatási tendenciákról és munkakörülményekről az előadók kérésére, 2023. május 29.

munkahelyek, a szakmai tevékenységek kombinálása, valamint az ágazaton belüli nagyobb számú önfoglalkoztató szakember miatt; mivel számos szervezet nem vesz részt a kollektív tárgyalásokban, és számos foglalkozási csoport még mindig nem képviselteti magát; mivel az ágazatok előtt álló új kihívásoknak – például a digitalizációnak, a mesterséges intelligenciának és az új készségfejlesztésnek – tükröződniük kell a korszerű és hatékony kollektív tárgyalási rendszerekben;

- L. mivel a be nem jelentett munka aláássa az emberi jogokat és különösen a tisztességes munka- és életkörülményeket, akadályozza a fenntartható növekedésre irányuló szakpolitikákat, komoly kockázatot jelent az európai szociális modell fenntarthatóságára nézve, és elősegíti a tisztességtelen versenyt; mivel a kulturális és kreatív ágazatokban komoly aggodalomra ad okot a részben vagy teljesen be nem jelentett munkavégzés elterjedtsége, ami kizárja a munkavállalókat a munkajog védelme alól és a társadalombiztosításból; mivel az Európai Munkaügyi Hatóság döntő szerepet játszik az összehangolt és közös ellenőrzések elvégzésében annak érdekében, hogy javítsa a tagállamok képességét a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló személyek védelmének biztosításával és a munkavállalókat érintő, határokon átnyúló jellegű szabálytalanságok elleni küzdelemmel kapcsolatban;
- M. mivel a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadékok, valamint az ápolási-gondozási különbségek a kulturális és kreatív ágazatokban is jelen vannak; mivel a nők a igazgatói és vezetői pozíciók betöltését illetően kisebbségben vannak²⁹; mivel a nők átlagosan kevesebbet keresnek, mint az ugyanabban a szakmában dolgozó férfi társaik³⁰, valamint az olyan típusú szerződésekben, amelyek súlyosan érinthetik a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, többek között a nem szokványos és rendszertelen munkaidő, az utazás szükségessége, az intenzív hálózatépítés, valamint a gyermekgondozási infrastruktúra hiánya miatt; mivel következésképpen a nők szakmai pályafutása is viszonylag rövidebb, különösen az audiovizuális ágazatban;
- N. mivel a kulturális és kreatív ágazatokban háromszor gyakrabban fordul elő szexuális zaklatás³¹ az átlagos munkavállalóhoz képest; mivel a nők aránytalan mértékben szenvednek zaklatástól és bántalmazástól, többek között online is, ahogy azt a MeToo mozgalom is jól példázza; mivel ez maga után vonhatja az öncenzúra kockázatát, amely negatívan befolyásolja a nők által létrehozott művészi kifejezés típusokat, korlátozza véleménynyilvánítási szabadságukat és szakmai előmenetelüket; mivel a kulturális és kreatív ágazatokban előforduló nemi alapú erőszak és zaklatás fokozza a nemek közötti egyenlőtlenségeket³²; mivel az ilyen rendszerszintű akadályok integrált megközelítést tesznek szükségessé annak megelőzése és felszámolása érdekében; mivel az erőszak és zaklatás felszámolásáról szóló 190. számú ILO-egyezmény és 206. számú ILO-ajánlás az első olyan nemzetközi munkaügyi előírás, amely közös keretet biztosít a munka világában tapasztalható erőszak és zaklatás megelőzéséhez, orvoslásához és

²⁹ <http://www.womarts.eu/upload/01-LI-WOMART-1-20-6.pdf>, 34. és kk. o.

³⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EARN_GR_GPGR2_custom_6350417/default/table?lang=en [PMMR1] PAG. 60; https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_865323.pdf

³¹ Az Eurofound feljegyzése a kreatív ágazatokban tapasztalható foglalkoztatási tendenciákról és munkakörülményekről az előadók kérésére, 2023. május 29.

³² ILO, Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry, 2020. november.

felszámolásához;

- O. mivel egyes tagállamok ösztönző intézkedéseket fogadtak el annak érdekében, hogy a vállalatokat – önkéntes alapon – a nemi alapú erőszak és zaklatás áldozatainak munkaerőpiaci reintegrációjában való részvételre ösztönözzék azáltal, hogy társadalombiztosítási rendszerekbe fizetendő munkáltatói járulékokra vonatkozó esetleges kedvezményeket biztosítanak számukra, ha határozatlan idejű szerződéssel alkalmazták őket, ami követendő példaként szolgálhat;
- P. mivel a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek, köztük a faji, etnikai és földrajzi kisebbségekből származó emberek vagy a különböző tartózkodási jogállással rendelkezők, a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkezők, a fogyatékossgal élő személyek, a LMBTIQ+-személyek, valamint a nők és a fiatalok kevésbé férnek hozzá a művészi és kulturális karrierhez, és kevesebb lehetőségük van hosszú távú szakmai pályafutásra az ágazatokban, ami növeli annak kockázatát, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban elmarad a generációváltás;
- Q. mivel számos tagállamban a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek egyik kategóriájára sem vonatkozik külön jogi keret; mivel számos tagállamban folyamatban van a jogi keret frissítése a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogainak védelme érdekében, figyelembe véve a kulturális és kreatív ágazatok sajátosságait; mivel számos tagállam jogalkotási reformokat foglalt bele helyreállítási és rezilienciaépítési tervébe a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek munkakörülményeinek javítása érdekében;
- R. mivel a mobilitás a professzionális művészeti tevékenység és a karrierfejlesztés fontos eleme, és hozzájárul a bevételek növeléséhez és a hosszú távú pénzügyi kiszámíthatóság biztosításához; mivel számos művész gyakran költözik a tagállamok között; mivel a mobilitás fontos a kulturális és kreatív ágazatokban részt vevő diákok és fiatal szakemberek számára, hogy bővítsék oktatásukat, diverzifikált készségeket szerezzenek, és megismerjék a vonzó karrierlehetőségek szélesebb körét; mivel másrésről a művészi mobilitás sajátos kihívásokkal jár, különösen a szociális védelem és az adózás tekintetében, amelyek egyedi intézkedéseket kívánnak meg; mivel a magas szintű mobilitás a be nem jelentett munkavégzéshez is hozzájárulhat³³; mivel a mobilitást támogató jelenlegi finanszírozási eszközöket jobban hozzá kell igazítani az ágazatok sajátosságaihoz; mivel a művészeti produkciókban gyakran együtt vesznek részt európai és harmadik országbeli kulturális és kreatív szakemberek, akiknek mobilitását nem egyszer akadályozzák a középtávú tartózkodásra szóló vízumok megszerzésével kapcsolatos nehézségek;
- S. mivel a művészeti oktatáshoz való hozzáférés előmozdítja a társadalmi befogadást és az egyenlőtlenségek elleni küzdelmet; mivel az Erasmus+ program a minőségi és inkluzív oktatással kapcsolatos célkitűzések megvalósítása terén elért leglátványosabb uniós siker; mivel a művészi kompetenciák, valamint a kreatív készségek és képesítések automatikus kölcsönös elismerésének hiánya akadályozza a kulturális és kreatív

³³ Az Európai Munkaügyi Hatóság tanulmánya: „Different forms of cross-border undeclared work, including through third-country nationals”, 2021. szeptember, 13. o.; https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2022-01/Study-report-on-different-forms-of-cross-border-UDW.2021_EN.pdf

ágazatbeli szakemberek határokon átnyúló mobilitását;

- T. mivel a kulturális és kreatív ágazatokban jelentős változások mennek végbe, ami a készségigények felmérését és a jelenlegi készséghiányok kezelését célzó szakpolitikák kidolgozását teszi szükségessé; mivel a 2020. évi készségfejlesztési paktum és a készségek 2023-as európai éve még inkább rávilágított annak szükségességére, hogy a tehetségfejlesztésre és a foglalkozásváltásra tekintettel készségeket, különösen transzverzális, humán és digitális készségeket integráljanak az oktatási rendszerekbe, többek között a kulturális és kreatív ágazatok tágabb ökoszisztémáján belüli, szociális partnerekkel folytatott együttműködésen alapuló, nagyszabású készségfejlesztési partnerségek keretében megvalósuló műszaki és szakképzés révén;
- U. mivel a Covid19-világjárvány alatt felgyorsult digitális átalakulás gyors üteme és a mesterséges intelligencia növekvő használata új lehetőségeket és munkahelyeket teremt, új üzleti modelleket és termelési formákat tesz lehetővé, diverzifikálja a munkamódszereket, valamint közönség szélesebb köre számára biztosít hozzáférést a kultúrához, ennél fogva hozzájárul az ágazatok dinamizmusához és átalakulásához; mivel ez azonban bizonyos kihívásokat és bizonytalanságokat is magával hozott, amelyek munkahelyek megszűnéséhez, a munkavállalók elbocsátásához és a munkájuk feletti ellenőrzés elvesztéséhez vezettek, ideértve az alkotások szerzőségével és tulajdonjogával, valamint a sokszínűséggel kapcsolatos kihívásokat is; mivel a digitalizáció megkönnyítette a kulturális szolgáltatások határokon átnyúló nyújtását; mivel ez a tendencia együtt jár a nagy médiaplatformok által egyre gyakrabban alkalmazott visszaélészerű és kényszerítő szerződéses gyakorlatokkal, ami veszélyezteti az európai alkotók méltányos és megfelelő díjazását és munkafeltételeit;
- V. mivel a kreatív munkájuk felhasználásáért járó méltányos díjazás központi szerepet játszik a szerzők és zeneszerzők munkakörülményeiben, mivel ez képezi hivatásos alkotói jövedelmük alapját; mivel a közös jogkezelő szervezetek és globális rendszerük fontos szerepet játszanak az alkotók méltányos díjazásának lehetővé tételében – többek között a felhasználókkal folytatott díjtárgyalások révén –, valamint a kulturális sokszínűség és kifejezőmód előmozdításában;
- W. mivel a stuttgarti nyilatkozat egységes európai jövőképet tükröz, amelyben a vezetők kifejezték azon szándékukat, hogy együtt dolgozzanak egy közös sorson, és hogy megerősítsék az európai identitást, és előrelépést érjenek el az emberek közötti egyre szorosabb egység felé; mivel a nyilatkozat fontos elemnek tartja a kultúrát e cél elérésében;

A kulturális és a kreatív ágazatok: egyesítve Európa népeit

1. úgy véli, hogy a kulturális és kreatív ágazatok alapvető szerepet játszanak az emberiség felvirágoztatásában, valamint az európai társadalmi és gazdasági kohézió, az élénk demokrácia, valamint társadalmaink jólétének és befogadó jellegének előmozdításában; úgy véli továbbá, hogy ezek a művészetek és a kultúra belső értéke miatt érdemelnek támogatást;
2. hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek kulcsfontosságúak az európai integráció folyamatában, valamint hogy munkájuk hozzájárul a közösségek összekapcsolásához, Európa népei identitásának felépítéséhez, elősegítve az európai

kulturális sokszínűséget és egyetemes párbeszédet;

- hangsúlyozza az Uniónak az EUMSZ 167. cikke szerinti felelősségét a tagállamok kultúrájának virágzásához való hozzájárulásban, valamint – az EUSZ 3. cikke értelmében – Európa kulturális örökségének megőrzésében és megerősítésében; úgy véli, hogy az európai kulturális örökség történelmileg a világ vonzerejének és befolyásának pólusaként működött, de e vezető szerep visszanyeréséhez jelentős beruházásokra van szükség a kulturális és kreatív ágazatokba és az azokat erősítő politikákba, ily módon biztosítva az emberek kulturális jogait;

„A művész szakmai jogállása”

- felhívja a tagállamokat, hogy törekedjenek a művészek szakmai jogállásáról szóló 1980. évi UNESCO-ajánlás végrehajtására, amelynek mindannyian aláírói; megjegyzi, hogy a későbbi végrehajtási jelentések azt mutatják, hogy többet kell tenni az ajánlásnak való megfelelés érdekében; úgy véli, hogy az elmúlt négy évtizedben – különösen a digitalizáció, többek között a mesterséges intelligencia és az atipikus munkavégzési formák növekedése által érintett évtizedekben – bekövetkezett változások szükségessé teszik, hogy a tagállamok folyamatosan kiigazítsák intézkedéseiket a jogok teljes, szilárd és következetes keretének létrehozására irányuló kötelezettségeik teljesítése érdekében; továbbá arra ösztönzi a tagállamokat, hogy járuljanak hozzá az UNESCO meglévő felügyeleti mechanizmusaihoz, hogy javítsák a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek élet- és munkakörülményeire vonatkozó információ- és adatgyűjtést, és információval szolgáljanak a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalhoz;
- megjegyz, hogy a szakértők a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek gyenge szociális védeleméért felelős egyik fő tényezőként a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek meghatározásának és a sajátos munkakörülményeik elismerésének hiányát³⁴ azonosították; kéri a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatásával ismerjék el a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek sajátos helyzetét, ugyanakkor vegyék figyelembe és szükség esetén igazítsák ki az önfoglalkoztatókra és a munkavállalókra vonatkozó eltérő szabályokat, azzal a céllal, hogy egyfelől biztosítsák a nemzeti jog szerint ilyen jogállással rendelkezők számára a jogállásukhoz kapcsolódó feltételek akadálytalan alkalmazását, valamint megvalósítsák a konvergenciát, másfelől pedig javítsák azok helyzetét, akikre nem vonatkozik ez a jogállás, miközben elősegítik a transznacionális munkát Európában;
- kéri a Bizottságot, hogy térképezze fel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek meglévő tagállami fogalom meghatározásait egy olyan közös értelmezés elősegítése céljából, amely majd az uniós szakpolitikai döntéshozatalban és a kulturális statisztikákban megjelenik; úgy véli, hogy e megközelítést össze kell hangolni az 1980. évi UNESCO-ajánlással is;

A szociális biztonsághoz és a tisztességes munkakörülményekhez való hozzáférés

- ösztönzi azokat a tagállamokat, amelyek még nem vezettek be sajátos jogállást a

³⁴

<https://eenca.com/eenca/assets/File/EENCA%20publications/Study%20on%20the%20status%20and%20workin%20conditions%20of%20artists%20and%20creative%20professionals%20-%20Final%20report.pdf>

művészek és más kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, hogy tegyék ezt meg annak érdekében, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára megkönnyítsék a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló, 2019. november 8-i tanácsi ajánlással (2019/C 387/01) összhangban lévő minimumszabályoknak megfelelő elégséges szociális védelemhez való hozzáférést; kéri a tagállamokat, hogy szüntessék meg a szociális védelemhez való hozzáférés terén meglévő hiányosságokat, különös tekintettel a kulturális és kreatív ágazatokra; kéri azokat a tagállamokat, amelyekben már létezik a „művészek szakmai jogállása”, hogy rendszeresen kövessék nyomon annak megfelelőségét, és szükség esetén erősítsék meg, hasonlóképpen biztosítva a kulturális és kreatív ágazatok valamennyi szakembere, különösen az önfoglalkoztatók lefedettségét, valamint a digitalizáció és a Covid19-világjárvány jelentette új kihívásokhoz való igazítását; méltatja azokat a tagállamokat, amelyek az elmúlt években végeztek ilyen felülvizsgálatot és kiigazítást;

8. hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív életutakra jellemző atipikus munkavégzési módok, valamint a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek nagyfokú – mind nemzeti, mind uniós szintű – szakmai és földrajzi mobilitása az egész Unióban közös kihívásokhoz vezet a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek szociális védelemhez való hozzáférése terén; úgy véli, hogy ezért célzott intézkedésekre és megerősített uniós szintű koordinációra van szükség annak elősegítése érdekében, hogy valamennyi kulturális és kreatív ágazatbeli szakember – foglalkozási viszonyától függetlenül – az Unión belül egyetemes, hatékony és egyszerűsített hozzáféréssel rendelkezzen a megfelelő és átfogó szociális védelmi rendszerekhez; emlékeztet arra, hogy a megfelelő és hozzáférhető minimáljövedelem-rendszerek nagy jelentőséggel bírnak a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, akik gyakran elégtelen, rendszertelen vagy bizonytalan pénzügyi forrásokkal rendelkeznek, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy e rendszerek a kulturális és kreatív ágazatokban nem helyettesíthetik a méltányos és megfelelő díjazást és a tisztességes munkakörülményeket;
9. sürgeti a tagállamokat, hogy hozzanak konkrét intézkedéseket a jogosultságok megszerzésének, megőrzésének és rendszereken átívelő hordozhatóságának biztosítása érdekében, hogy lehetővé tegyék a munkavállalói és az önfoglalkoztatói jogállást gyakran kombináló vagy megváltoztató kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, hogy kezeljék a bizonytalan és töredezett jövedelmeket, a fizetetlen munkát és a bizonytalan foglalkoztatást, és biztosítsák minimumjövedelmüket, és e célból hatékonyan igazítsák ki nemzeti szociális biztonsági rendszerüket, hogy átfogó hozzáférést biztosítsanak számukra a járulékokon alapuló szociális védelmi rendszerekben nyújtott szociális ellátásokhoz, többek között a munkanélküli ellátásokhoz, biztosítsák, hogy megfelelő lefedettséggel rendelkezzenek, valamint az önkéntes szociális védelmi rendszerek esetében megkönnyítsék a részvételüket; megerősíti, hogy a szerzői és szomszédos jogokból származó méltányos, megfelelő és arányos díjazáshoz való jognak összeegyeztethetőnek kell lennie a szociális védelmi rendszerekkel, különösen a járulékalapú nyugdíjhoz való hozzáféréssel, mivel a kreatív karriereket nem korlátozza az életkor;
10. hangsúlyozza, hogy pontosan meg kell határozni a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozók foglalkozási viszonyát, amely megfelel a tényleges munkavégzési módjuknak; hangsúlyozza, hogy minden munkavállaló az uniós munkajogi vívmányok és a nemzeti

munkajog hatálya alá tartozik, és többek között minden munkavállalónak joga van a minimálbérhez, a kollektív tárgyaláshoz, a munkaidőhöz és az egészség védelméhez, a fizetett szabadsághoz, a munkahelyi balesetek elleni védelemhez, a munkanélküliségi és betegségi ellátásokhoz, valamint a járulékalapú öregségi nyugdíjakhoz; kéri a tagállamokat, hogy erősítsék meg a munkaügyi végrehajtó hatóságok tevékenységét, és hajtsák végre a munkaügyi felügyeletről szóló 81. sz. ILO-egyezményt, különös figyelmet fordítva a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozók megfelelő besorolására;

A határokon átnyúló helyzetekre vonatkozó kihívások

11. hangsúlyozza a határokon átnyúló mobilitás általános fontosságát a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek kreatív munkájának megkönnyítése és külföldi szakmai tapasztalatszerzési lehetőségeik bővítése szempontjából;
12. hangsúlyozza, hogy a szociális védelmi rendszereken belüli jogok tagállamok közötti zökkenőmentes koordinációjának és hordozhatóságának biztosítása fontos a szociális védelemhez való hatékony hozzáférés biztosítása érdekében a magas szintű munkavállalói mobilitást mutató kulturális és kreatív ágazatok szakemberei számára; kéri a tagállamokat, hogy helyesen és következetesen alkalmazzák a 883/2004/EK és a 987/2009/EK rendeletet; hangsúlyozza e rendelet felülvizsgálata mielőbbi elfogadásának és végrehajtásának fontosságát;
13. megjegyzi, hogy kihívást jelent a különböző meglévő rendszerek irányítása, különösen az önfoglalkoztatók és más atipikus munkavállalók számára; sajnálja, hogy a mobilitást, különösen a társadalombiztosítási jogosultságok határokon átnyúló hordozhatóságát még mindig számos adminisztratív, pénzügyi, adóügyi és nyelvi akadály gátolja, gyakran a tagállami jogszabályok közötti különbségek miatt; kiemeli, hogy a szabad mozgás jogával elő kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számos tagállamban gyakran többszörös társadalom- és egészségbiztosítási járulékokkal szembesülnek anélkül, hogy kihasználnák azokat; fokozott uniós szintű koordinációt szorgalmaz a nemzeti rendszerek közötti eltérések felszámolása érdekében, biztosítandó, hogy a több országban dolgozó kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek kihasználhassák szociális jogosultságaikat;
14. a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek szempontjából szükségesnek és hasznosnak tartja, hogy a művészek határokon átnyúló mobilitása tekintetében uniós szinten előmozdítsák a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó európai szabályokkal kapcsolatos tájékoztatást; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a meglévő, illetve – ahol még nincsenek ilyenek – hozzanak létre új, megfelelően finanszírozott mobilitási információs pontokat, amelyek az EU valamennyi nyelvén könnyen hozzáférhető, egyablakos ügyintézési pontként működnek, és segítenek a kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereknek a munkafeltételeikkel, a mobilitással, az adózással és a szociális védelmi juttatásokkal kapcsolatos összes lényeges ágazati információt összegyűjteni;
15. úgy véli, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára nagy lehetőségeket rejt magában a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatszéréje (EESSI) révén megvalósuló automatizált információcsere, amelynek célja, hogy igazgatási együttműködés keretében lehetővé tegyék a mobil szakemberek

számára, hogy zökkenőmentesen dolgozhassanak Európában; kéri a Bizottságot, hogy a szociális biztonsági rendszerek koordinálása terén megvalósítandó digitalizációról szóló közelmúltbeli közlemény³⁵ alapján gondoskodjon arról, hogy az EESSI keretében foglalkozzanak a kulturális és kreatív ágazaton belüli munkavégzési módok és munkavállalói mobilitás sajátosságaival, és az az összes kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberre kiterjedjen;

16. tudomásul veszi, hogy a Bizottság a közelmúltban elkötelezte magát az európai társadalombiztosítási kártya (ESSPASS) kísérleti projekttel kapcsolatos tevékenységek iránt, és arra ösztönzi a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel e tevékenységek végrehajtását; ismét kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő jogalkotási javaslatot az európai társadalombiztosítási kártyára irányuló kezdeményezésre vonatkozóan, amely biztosíthatná a társadalombiztosítási jogosultságok hatékony azonosítását, nyomonkövethetőségét, összesítését és hordozhatóságát, valamint javíthatná a munkavállalói mobilitásra és a szociális biztonsági rendszerek koordinációjára vonatkozó uniós szabályok munkaerőpiaci végrehajtását annak érdekében, hogy az uniós munkavállalók és vállalatok számára egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak; hangsúlyozza, hogy döntő fontosságú biztosítani, hogy az európai polgárok egy egyszerű digitális eszköz révén határokon átnyúlóan gyakorolhassák a társadalombiztosítási fedezethez és jogosultságokhoz fűződő jogait; hangsúlyozza, hogy a biztosítási státusz és a járulékok gyors ellenőrzése segíthet a be nem jelentett munkavégzés és a fogadó országban bevezetett bérszabályozó mechanizmusok be nem tartása, valamint csalás és a társadalombiztosítási juttatásokkal való visszaélés elleni küzdelemben, és lehetővé teszi a társadalombiztosítási intézmények, a munkaügyi felügyelőségek és az egészségügyi szolgáltatók számára, hogy az adatbázisok közötti kereszthivatkozások révén ellenőrizzék a megfelelést; hangsúlyozza, hogy az európai társadalombiztosítási kártya megkönnyítené a munkavállalók számára a társadalombiztosítási járulékok és ellátások, például a nyugdíjjogosultságok nyomon követését és igénylését, ennél fogva pedig hordozhatóságát is, valamint az olyan kérdésekkel kapcsolatos szociális csalások hatékonyabb megelőzését, mint a visszaélésszerű alvállalkozás, a színlelt önfoglalkoztatás, a be nem jelentett munkavégzés és a társadalombiztosítási járulékok be nem fizetése; a kulturális és kreatív ágazatokban az európai társadalombiztosítási kártya bevezetését szorgalmazza, biztosítva, hogy e megoldás keretében az ágazatok sajátosságaival és az önfoglalkoztatók sajátos igényeivel is foglalkozzanak;
17. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az Európai Munkaügyi Hatósággal együttműködésben könnyen hozzáférhető információk biztosításával könnyítsék meg a célországban alkalmazandó kollektív szerződéseknek a kulturális és kreatív ágazatbeli kiküldött szakemberekre való teljes körű alkalmazását, könnyítsék meg az uniós jog végrehajtását annak érdekében, hogy megfelelő védelmet biztosítsanak az ilyen szakemberek számára a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlása során, valamint küzdjenek a határokon átnyúló szabálytalanságok ellen;
18. üdvözli a Kreatív Európa program keretében „A kultúra mozgatja Európát” elnevezésű új mobilitási fellépést, amely mobilitási ösztöndíjakat kínál művészeknek és más

³⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a szociális biztonsági rendszerek koordinálása terén megvalósítandó digitalizációról: a szabad mozgás előmozdítása az egységes piacon, 2023.9.6., COM(2023) 501 final.

kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereknek; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is erősítsék meg és javítsák e kezdeményezéseket, és biztosítsanak számukra megfelelőbb finanszírozást, hogy lehetővé tegyék e program kiterjesztését annak érdekében, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek és közönségek lehető legszélesebb körét elérjék, valamint támogassák az – akár nem uniós országok részvételével megvalósuló – európai koprodukciónkat;

19. hangsúlyozza az európai kultúra gazdagságát és sokszínűségét bemutató, valamint az európai összetartozás érzéséhez és az európai identitáshoz hozzájáruló, uniós szintű versenyek és kezdeményezések – többek között a LUX, a legjobb filmnek járó európai közönségdíj és az Európai Unió Irodalmi Díja – fontosságát; kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja felül és erősítse meg a kizárólag az Unión belül szervezett versenyeket vagy kezdeményezéseket, valamint támogassa és segítse elő az olyan új versenyeket és kezdeményezéseket, mint az évente megrendezésre kerülő, az uniós kultúra és idegenforgalom népszerűsítésére szolgáló, tagállamok közötti énekverseny;

Méltányos javadalmazás, gyakorlatok és finanszírozás

20. határozottan megerősíti, hogy a kulturális munka szakmai tevékenység, és mint ilyen, méltányos és megfelelő díjazásban kell részesíteni, amely tükrözi az oktatás, a kompetenciák és a szakmai tapasztalatok tényleges szintjét, és amely tisztességes életszínvonalat biztosít; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kulturális és kreatív ágazatok alacsony bérű ágazatoknak számítanak, hiszen a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek 38%-a a legalacsonyabb három fizetési besorolásba (decilisbe) tartozik³⁶; üdvözli, hogy a közelmúltban elfogadták az (EU) 2022/2041 európai parlamenti és tanácsi irányelvet³⁷, kéri a tagállamokat, hogy gyorsan ültessék át az irányelvet, különös tekintettel a kulturális és kreatív ágazatokra;
21. sajnálatát fejezi ki az alulfizetett vagy nem fizetett munka valamennyi formája miatt, ideértve azon gyakorlatot, hogy a kulturális és kreatív munkáért megjelenési lehetőséggel biztosítanak fizetést, valamint a be nem jelentett munkaidőt nem számítják be a munkaidőbe, illetve a nem fizetett szakmai gyakorlatot³⁸ is, ami a szerződéses jogviszonyon belüli erőviszonyok széles körű egyenlőtlenségéből ered;
22. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban gyakoriak a késedelmes fizetések, ami súlyos hatással van az ágazatban működő önfoglalkoztatók és kkv-k fizetőképességére, és növeli a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek közötti társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak végre kell hajtaniuk a 2011/7/EU irányelvet³⁹, többek között a kulturális és kreatív ágazatokban működő vállalkozások tekintetében;
23. emlékeztet a kulturális és kreatív ágazatokon belül a szerzői jog és a szomszédos jogok, valamint azok megfelelő végrehajtásának fontosságára, biztosítva, hogy a szerzők és az

³⁶ Eurofound, Labour Force Survey (Munkaerő-felmérés).

³⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről (HL L 275., 2022.10.25, 33. o.).

³⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0239_EN.html

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/7/EU irányelve (2011. február 16.) a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről (HL L 48., 2011.2.23., 1. o.; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/7/oj>)

előadóművészek mint jogosultak műveik felhasználásáért méltányos díjazásban részesüljenek; a szerzői jogi irányelv⁴⁰ – annak célkitűzéseivel összhangban történő – érdemi átültetését és végrehajtását szorgalmazza;

24. kéri a Bizottságot, hogy az uniós jogszabályokkal összhangban támogassa a tagállamokat abban, hogy alkalmas, méltányos, megfelelő és arányos mechanizmusokkal, valamint általános és ágazatspecifikus párbeszédnek révén megfelelő és arányos díjazást biztosítsanak a művészeknek és alkotóknak művészeti alkotásaik felhasználásáért;
25. hangsúlyozza, hogy meg kell könnyíteni a tartalmakhoz való jogszerű hozzáférést és a kalózkodás és más jogellenes tevékenység elleni küzdelmet, különösen a digitális egységes piacon;
26. úgy véli, hogy a szerzők és zeneszerzők méltányos és megfelelő díjazása munkakörülményeik és megélhetésük lényeges részét képezi; aggodalmát fejezi ki a „kivásárlási” szerződések különböző formáinak alkalmazása miatt, amelyek olyan visszaélészerű és kényszerítő gyakorlathoz vezethetnek, amely megkerüli a méltányos díjazásra vonatkozó uniós szabályokat és elveket, és megerősíti a szerződő felek közötti erőviszonyokban jelentkező súlyos egyensúlyhiányt, aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy bizonyos ágazatokban egyre gyakrabban alkalmazzák ezeket a szerződéseket, amelyeket gyakran külföldi joghatóságok alá helyeznek; sürgeti a tagállamokat annak biztosítására, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban a szerződéses megállapodások teljes mértékben megfeleljenek a szerzői jogi irányelv 18., 19. és 20. cikkének, valamint hogy e tekintetben érvényesítsék a szerzők és előadóművészek jogait; kéri a Bizottságot, hogy értékelje és szorosan kövesse nyomon a helyzetet e tekintetben; kéri a Bizottságot, hogy a meglévő és küszöbön álló kezdeményezések fényében gondosan értékelje a „kivásárlásra” vonatkozó rendelkezéseket, az európai szabályokat gyakran elkerülő jogválasztásra és joghatóságra vonatkozó rendelkezések összeegyeztethetőségét, valamint azt, hogy kell-e foglalkozni ezekkel és az alkotókkal szemben alkalmazott egyéb káros gyakorlatokkal;
27. aggodalmát fejezi ki az európai alkotók munkafeltételeit és megélhetését fenyegető, kényszerítő kivásárlási gyakorlatok miatt; üdvözli a Bizottság által e témában a közeljövőben készíteni kívánt tanulmányt, és kéri a Bizottságot, hogy a tanulmány következtetéseinek és ajánlásainak figyelembevételével tegyen javaslatot az e gyakorlat uniós szintű kezeléséhez szükséges kezdeményezésekre;
28. kéri a tagállamokat, hogy – többek között a munkaügyi végrehajtó hatóságok fellépésének megerősítése révén és a szociális partnerek bevonásával – a kulturális és kreatív ágazatokban fokozzák a be nem jelentett munkavégzés megelőzésére, a be nem jelentett munkaidő elismerésére és szabályozására, valamint és a színlelt önfoglalkoztatási gyakorlatok felszámolására irányuló erőfeszítéseiket; hangsúlyozza az Európai Munkaügyi Hatóság ebben és különösen a kulturális és kreatív ágazatbeli mobil szakemberek számára nyújtott tájékoztatásban, a tagállamok közötti

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (HL L 130., 2019.5.17., 92. o.; ELI:<http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>).

információcserében, a közös és összehangolt ellenőrzésekben és az ágazatspecifikus kihívásokkal kapcsolatos kockázatértékelésekben játszott szerepét;

29. elismeri az ágazatokban szokásos sajátos munkaidő-beosztást, ugyanakkor úgy véli, hogy tiszteletben kell tartani a munka és a magánélet közötti egyensúlyt;
30. hangsúlyozza a munkahelyi egészségvédelem és biztonság biztosításának fontosságát; kéri a Bizottságot, hogy mozdítsa elő a kulturális és kreatív ágazatok konkrét tevékenységeihez kapcsolódó foglalkozási megbetegedések elismerését, kompenzálását és megelőzését;
31. ismételten arra kéri a tagállamokat, hogy biztosítsanak stabil és kiszámítható finanszírozást, illetve diverzifikálják a kulturális és kreatív ágazatoknak szánt támogatási forrásokat, tartózkodjanak a meglévő finanszírozást érintő pénzügyi megszorításoktól és növeljék az ágazatoknak nyújtott pénzügyi támogatást, ily módon hozzájárulva az ilyen pénzeszközökből részesülő kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek esetében a kiszámíthatóság javításához;
32. úgy véli, hogy a kulturális és kreatív ágazatok állami finanszírozói felelősséggel tartoznak a tisztességes gyakorlatok előmozdításáért, és kéri, hogy a szociális partnerekkel konzultálva finanszírozási stratégiáikba építsenek be tisztességes elveket; ragaszkodik ahhoz, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek valamennyi szakmai intézményi elkötelezettsége kapcsán méltányos javadalmazásban részesüljön, és lépjenek fel az állásban való foglalkoztatás színlelt önkéntesség általi kiváltásával szemben;
33. kéri az uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű állami finanszírozókat, hogy a közfinanszírozás felhasználását és a közbeszerzéseket illetően vezessenek be és hajtsanak végre szociális klauzulákat olyan szerződési feltételek révén, amelyek – az alkotói és gyártási erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférés és az egyenlő díjazás biztosítása érdekében figyelembe véve a nemek közötti egyenlőség szempontjait – az alvállalkozói lánc egészében garantálják a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek méltányos és megfelelő javadalmazását és munkafeltételeit a kollektív szerződésekkel összhangban, már ahol vannak ilyenek, ahol pedig még nincsenek, ott támogassák a kollektív tárgyalások keretében elfogadott megoldások megkötésének elérését;
34. úgy véli, hogy az uniós finanszírozású programoknak és projekteknek – például a Kreatív Európa programnak – a kulturális és kreatív ágazatokban biztosítaniuk kell az uniós és nemzeti jogszabályok vagy kollektív szerződések szerinti valamennyi munkaügyi és szociális kötelezettség betartását, és hozzá kell járulniuk a szociális jogok európai pillére elveinek alkalmazásához; annak biztosítására kéri a Bizottságot, hogy a kulturális és kreatív ágazatok uniós programjainak következő ciklusa megfeleljen ezeknek az elveknek, többek között más szakpolitikai területhez hasonlóan a szociális feltételrendszer bevezetése révén, amely kiterjed többek között arra kötelezettségre, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek részére a munkájukért méltányos javadalmazást biztosítsanak, beleértve visszamenőlegesen a kutatásra, a próbákra, a felkészülésre és felhasználásra fordított időt is, figyelembe véve a kérelmezők és a kulturális és kreatív ágazatok egészének sajátosságait, valamint kellő figyelmet fordítva arra, hogy ne növekedjenek aránytalanul az adminisztratív terhek;

35. emlékeztet arra, hogy az uniós finanszírozás – többek között a Kreatív Európa program forrásainak – igényléséhez kapcsolódó eljárások még mindig túlságosan nehézkesek, és szükségtelen akadályokat gördítenek a potenciális kedvezményezettek elé; ezért kéri a Bizottságot, hogy az uniós finanszírozáshoz való méltányos hozzáférés biztosítása érdekében egyszerűsítse tovább ezeket az eljárásokat;
36. úgy véli, hogy a közfinanszírozás alapvető fontosságú a fenntartható, változatos és demokratikus kulturális és kreatív ökoszisztéma biztosításához; kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy jelentősen növeljék a kulturális és kreatív ágazatoknak nyújtott pénzügyi támogatást, valamint kéri a tagállamokat, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban a kormányzati közkiadások 2%-ában határozzák meg a minimális kiadási célt, amelyek az uniós GDP 4%-át teszik ki; arra kér minden uniós szereplőt, hogy az uniós programok egészében növeljék a kultúra finanszírozását, fokozzák a szinergiákat, valamint a többéves pénzügyi keret felügyelete terén vezessék be az ahhoz szükséges változtatásokat, hogy az európai költségvetés egészében figyelembe lehessen venni a kulturális beruházásokat;
37. sajnálatosnak tartja, hogy a tagállamok többsége még mindig nem érte el a Parlament kérésének megfelelően a tagállami nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beépítendő azon célkitűzést, miszerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2%-át a kulturális és kreatív ágazatokba fektetik be;

A szociális partnerek és a kollektív tárgyalások szerepe

38. emlékeztet arra, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereknek jogukban áll szakszervezeteket és szakmai szervezeteket alapítani és azokhoz csatlakozni annak érdekében, hogy képviselve legyenek, valamint rendszeresen és érdemben részt vehessenek a kulturális, szociális és foglalkoztatási szakpolitikai döntéshozatali folyamatokban; kéri a tagállamokat, hogy a szociális párbeszéd megerősítéséről szóló tanácsi ajánlással összhangban uniós, nemzeti és ágazati szinten erősítsék meg a szociális párbeszédet, biztosítva, hogy minden ágazatban valamennyi kulturális és kreatív ágazatbeli szakember képviseltesse magát, valamint garantálva a kollektív tárgyalások általi nagy mértékű lefedettséget oly módon, hogy az tisztességes munkafeltételeket, valamint méltányos és megfelelő béreket biztosítson; kéri a tagállamokat, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban garantálják a kollektív tárgyaláshoz való jog hatékony alkalmazását;
39. megjegyzi, hogy a tagállamok kulturális és kreatív ágazatokban jellemző kollektív tárgyalási lefedettségi arányai jelentősen eltérnek; úgy véli, hogy az erős kollektív tárgyalások döntően hozzájárulnak a megfelelő minimálbér-védelem, a méltányos javadalmazás, a munkavállalói jogok, a jó munkakörülmények, valamint a munkavállalók képzésének és szakmai fejlődésének, illetve egészségvédelmének és biztonságának biztosításához; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy minden szinten támogassák a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat, valamint javítsák annak lefedettségét a kulturális és kreatív ágazatokban; ezért arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel együtt azon dolgozzanak, hogy 2030-ra legalább 80%-os kollektív tárgyalási lefedettséget érjenek el, amelynek a kulturális és kreatív ágazatokban is tükröződnie kell, és rendszeresen vizsgálják felül az e célérték elérése felé tett előrehaladást;

40. üdvözlí, hogy a Bizottság közzétette az „Íránymutatás az unióš versenyjognak az önfoglalkoztatók munkafeltételeire vonatkozó kollektív szerzödésekre történo alkalmazásáról” című dokumentumot, beleértve az egyéni önfoglalkoztató szerzöket és előadóművészeket is, akik nagyobb védelmet kínálnak a kulturális és kreatív ágazatbeli alkotók és önfoglalkoztatók számára; kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a nemzeti versenyhatóságok hatékonyan alkalmazzák az íránymutatásokat; kéri a Bizottságot, hogy az Európai Versenyhatóságok Hálózatának támogatásával, valamint az európai szociális partnerekkel, illetve a szerzökkel, a művészekkel, az előadóművészekkel és a kulturális munkavállalókkal folytatott konzultáció keretében kövesse nyomon az íránymutatások nemzeti versenyhatóságok általi alkalmazását annak biztosítása érdekében, hogy azokat következetesen alkalmazzák;
41. hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban a legtöbb önfoglalkoztató nehézségekbe ütközik munkafeltételeinek befolyásolása terén; megjegyzi, hogy előfordulhat, hogy egyes önfoglalkoztatók – még ha nem is integrálódtak be teljes mértékben a megbízójuk üzleti tevékenységébe úgy, mint a munkavállalók – nem teljesen függetlenek a megbízójuktól, vagy nem rendelkeznek kellő tárgyalási pozícióval; hangsúlyozza ezért, hogy az egyéni önfoglalkoztatók kollektív tárgyalása hatékony eszköz a jobb munkafeltételek – többek között a bérezés – garantálására;
42. kéri a tagállamokat és a szociális partnereket, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban törekedjenek az oktatás, a készségek, a kompetenciák és a szakmai tapasztalatok tényleges szintjét tükrözö méltányos és megfelelő béreket garantálni; e tekintetben kéri a tagállamokat, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban mozdítsák elő a bérszabályozásra vonatkozó kollektív tárgyalásokat;

Oktatás, képzési lehetőségek és szakmai előmenetel

43. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az alap- és középfokú oktatás nemzeti tanterveiben egyre szűkebb tér jut a művészeti oktatásnak; aggodalommal jegyzi meg, hogy a pénzügyi akadályok gyakran gátolják a kiszolgáltatót vagy hátrányos helyzetű, különösen a fogyatékossgal élő fiatalok művészeti és kulturális felsőoktatáshoz való hozzáférését; kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák a művészeti oktatáshoz való egyenlő hozzáférést, különösen a felsőoktatás vonatkozásában; sürgeti a tagállamokat, hogy a STEAM (természettudományok, technológia, műszaki tudományok, művészet és matematika) megközelítést követve a tantervi és tanórán kívüli tevékenységek keretében az oktatás minden szakaszában biztosítanak kellő pénzügyi és emberi erőforrást a művészeti ágak megerősítésére; kéri a Bizottságot, hogy értékelje a 18 év alatti fiatalok kulturális eseményekhez és oktatáshoz való ingyenes hozzáférését megkönnyítö állami művészeti és kulturális szervezetek ellentételezésére szolgáló lehetséges modelleket;
44. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a munkaerőpiacra belépö hallgatók és fiatal diplomások nem kapnak egyértelmű tájékoztatást a munkafeltételekröl és munkamódszerekröl, beleértve a munkavállalói és önfoglalkoztatói jogállás megértését is; kéri a tagállamokat, hogy hozzák meg, illetve erősítsék meg az annak biztosításához szükséges inkluzív intézkedéseket, hogy a fiatalok, különösen a munkaerőpiacon jellemzően hátrányos helyzetben lévö fiatalok hozzáférjenek a foglalkoztatási lehetőségekre, a tisztességes gyakorlatokra, valamint a többek között az alkalmazandó szerzöi jogi keret szerinti jogaikra és az unióš és nemzeti munkajog szerinti

kötelezettségeikre vonatkozó információkhoz;

45. hangsúlyozza, hogy az európai oktatási térséghez való hozzáférés alapvető fontosságú a művészeti kutatás és a tanárok és fiatal szakemberek szakmai előmenetele szempontjából a kulturális és kreatív ágazatokban; annak biztosítására kéri a tagállamokat, hogy a művészeti felsőoktatás teljes mértékben integrálódjon az európai oktatási térségbe; sürgeti ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy törekedjenek a művészeti és kulturális vonatkozású diplomák értékének növelésére, a diplomák és egyéb képesítések és készségek, tanulási eredmények és külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerési és tanúsítási rendszereinek javítására, ami lehetővé teszi az összehasonlíthatóságot, valamint a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek művészi kompetenciái és készségei határon átnyúló hordozhatóságának biztosítására;
46. kitart amellett, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek esetében fontos beruházni az egész életen át tartó tanulásba; hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban az ötletek és a gyakorlatok megosztása, a kultúrák közötti együttműködés előmozdítása és a szakmai előmenetel – többek között a képzési lehetőségek – javítása szempontjából nagy jelentőséggel bír az uniós szintű mobilitás; úgy véli, hogy az európai szintű oktatási és szakmai csereprogramokkal kapcsolatos lehetőségek megerősítése és bővítése érdekében meg kell kettőzni az erőfeszítéseket, biztosítva, hogy azok inkluzívabbá váljanak; sürgeti a tagállamokat és az Uniót, hogy jobban térképezzék fel a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek képzési igényeit, és jobban hangolják össze kulturális, oktatási és foglalkoztatási politikáikat, hogy azok megfelelőbben kezeljék a kulturális és kreatív ágazatokat érintő sajátos kihívásokat;
47. hangsúlyozza, hogy a mikrotanúsítványok – ha koherens és szabványos módon alkalmazzák őket – a digitális és kreatív készségek és kompetenciák terén is szerepet játszhatnak, elismerve ugyanakkor a képesítésekkel kapcsolatos kiegészítő jellegüket; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a tanácsi ajánlással összhangban alakítsák ki a mikrotanúsítványok európai ökoszisztémáját, valamint biztosítsák azok Európán belüli hordozhatóságát;
48. aggodalmának ad hangot a pályamódosítást támogató rendszerek hiánya miatt az átképzésre szoruló művészek és kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek vonatkozásában; úgy véli, hogy ez különösen fontos azon szakemberek esetében, akiknek a munkájára kihat többek között a digitalizáció, valamint azon szakemberek – többek között a táncosok, énekesek és zenészek – esetében, akiknek a tevékenysége fizikai képességeiktől függ; kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a szociális partnerekkel konzultálva, valamint a készségek európai éve és a készségfejlesztési paktum célkitűzéseivel összefüggésben az egész életen át tartó tanulási programok és készségfejlesztési programok révén – többek között az összes érintett szereplővel kialakított partnerségek, illetve a bevált gyakorlatok összegyűjtése révén – fektessenek be a továbbképzésekbe és az átképzésekbe, valamint a műszaki és szakképzési rendszerekbe, lehetővé téve a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, hogy a kulturális és kreatív ágazatokon belül vagy kívül új digitális, vállalkozói, jogi és egyéb releváns ismeretekre és készségekre tegyenek szert, beleértve a mesterséges intelligencia terén szerzett jártasságot, valamint a humán és transzverzális készségeket is;

49. üdvözlí az európai digitális oktatási tartalmak keretének kidolgozását, amely a kulturális és kreatív sokszínúségre fog támaszkodni; kéri a tagállamokat, hogy megfelelően ültessék át az ajánlásokat nemzeti iskolai és oktatási rendszereikbe; ismét arra kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy minőségi szakmai gyakorlatokról szóló irányelvre irányuló javaslatot, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban legyenek fizetett, színvonalas gyakornoki programok;
50. kéri a szociális partnereket, hogy mozdítsák elő a képzést és a készségfejlesztést; kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a készségekkel foglalkozó tanácsok közötti együttműködést, ahol léteznek ilyenek, valamint a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását;
51. úgy véli, hogy a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek egynél több ágazathoz, például a szórakoztató- és sportiparhoz is tartozhatnak; úgy véli, hogy ezen ágazatok alapvető szerepet játszanak abban is, hogy az uniós versenyekkel kapcsolatos élmények révén közelebb hozza egymáshoz Európa népeit; ezért hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a kulturális és kreatív ágazatok, a szórakoztatóipar és a sportipar egészében egészséges és kiegyensúlyozott ökoszisztémát biztosítsanak;

Nemek közötti egyenlőség és a munkahelyi zaklatás és hátrányos megkülönböztetés elleni intézkedések a kulturális és kreatív ágazatokban

52. kiemeli, hogy a nők gyakran válnak szexizmus, nemi sztereotípiák és szexuális zaklatás áldozatává, és jellemzően kevesebbet keresnek, mint az egyenértékű beosztásban dolgozó férfiak; kéri a tagállamokat, hogy többek között a bevált gyakorlatok megosztása révén kettőzzék meg arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy felszámolják a szexuális zaklatást a kulturális és kreatív ágazatokban, és biztonságos és egészséges munkahelyeket biztosítsanak; e tekintetben üdvözlí a nők elleni erőszak és a családon belüli erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvre irányuló bizottsági javaslatot, és várakozással tekint annak mielőbbi elfogadása elé; kéri a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel együttműködve gyorsan ültessék át és hajtsák végre a bérek átláthatóságáról szóló irányelvet, valamint a kulturális és kreatív ágazatokban erősítsék meg a bérek átláthatóságára vonatkozó kötelező érvényű intézkedéseket, például a bérszintekre vonatkozó tájékoztatáshoz való jogot, a vállalati adatszolgáltatást és a kollektív tárgyalásokat; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy adott esetben akár finanszírozási mechanizmusok keretében erősítsék meg a meglévő, illetve – amennyiben még nem rendelkeznek ilyennel – vezessenek be új ösztönző mechanizmusokat és struktúrákat a szakmai előmenetellel kapcsolatos esélyegyenlőség biztosítása érdekében, különösen a nők, az LMBTQI+-személyek, valamint a hátrányos helyzetű és a kisebbségekhez tartozó személyek számára;
53. megjegyzi, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban – a gyakran bizonytalan munkakörülmények és a kiegyensúlyozatlan erőviszonyok miatt – átlag feletti megfélemlítésnek és megkülönböztetésnek való kitettség figyelhető meg: a szórakoztatóiparban működő szakszervezetek 86%-a fejezte ki aggodalmát a munkahelyen előforduló szexuális zaklatás miatt⁴¹; megjegyzi, hogy a szórakoztatóiparon belül ez különösen az élő szórakoztató műsorok és a

⁴¹ Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry, ILO, 2020
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_dialogue/@actrav/documents/publication/wcms_761947.pdf

filmgyártás/televíziós műsorkészítés alágazatát érinti⁴²;

54. sürgeti a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel együttműködve számolják fel azokat a rendszerszintű akadályokat, amelyek kiszolgáltatottá teszik a kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereket, és dolgozzanak ki átfogó és összehangolt ágazati választ az erőszak és zaklatás megelőzésére, kezelésére és felszámolására, többek között azáltal, hogy a bejelentési és védelmi eljárásokban egyértelmű felelősségi körökről rendelkeznek, kellő erőforrásokat teremtenek és biztosítanak a tisztességtelen gyakorlatok bizalmas bejelentésére szolgáló, illetve útmutatást és jogi tanácsadást nyújtó független struktúrák számára, alaposan kivizsgálják a bejelentett eseteket, valamint oktatás és képzés keretében felhívják a figyelmet a zaklatás megelőzésére, illetve erre vonatkozó iránymutatásokat dolgoznak ki, többek között az illetékes hatóságok számára;
55. hangsúlyozza, hogy a női művészek és kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára Unió-szerte nagyobb hozzáférést kell biztosítani az alkotói és gyártási erőforrásokhoz; ismételten kéri a tagállamokat, hogy a szociális partnerek bevonásával – többek között kollektív tárgyalások keretében – mozdítsák elő a nemek közötti egyenlőtlenségeknek az egyenlő értékű munkáért járó egyenlő bér biztosítása, a vezetői és más döntéshozói beosztásokban való képviseletük biztosítása, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly védelme révén történő kezeléséről folytatott szociális párbeszédet; ösztönzi a szociális partnereket, hogy segítsék elő a nők és a fiatalok vezetésükbe és tárgyaló felek közé történő bevonását; kéri a tagállamokat, hogy e tekintetben mielőbb ültessék át és hajtsák végre a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelvet⁴³; kéri a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő vállalatok és szervezetek a munkavállalók képviselőivel együttműködve fogadjanak el nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési terveket a munkahelyi zaklatás megelőzése érdekében;
56. kéri azokat a tagállamokat, amelyek ezt eddig nem tették meg, hogy haladéktalanul ratifikálják az ILO erőszak és zaklatás elleni egyezményét; kéri továbbá, hogy haladéktalanul fogadják el az egyezmény ratifikálására való felhatalmazásról szóló tanácsi határozatot azon rendelkezések tekintetében, amelyek uniós hatásköröket érintenek;

Művészi szabadság

57. ragaszkodik ahhoz, hogy egész Európában biztosítani kell a művészi alkotás és véleménynyilvánítás szabadságát, hozzájárulva a szolidaritáshoz, a társadalmi kohézióhoz és ahhoz, hogy a művészek egyenlő feltételek mellett fejleszthessék tevékenységüket; megismétli a Bizottsághoz intézett felhívását, hogy a jogállamiságról szóló jelentések részeként a tömegtájékoztatás szabadsága és pluralizmus nyomon követéséről szóló fejezetet terjessze ki a véleménynyilvánítás szabadságának valamennyi aspektusára, beleértve a művészeti és tudományos szabadságjogokat is; kéri a Bizottságot, hogy az európai demokráciáról szóló cselekvési terv végrehajtásának

⁴² ILO Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry (2020)

⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 188., 2019.7.12., 79. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj>).

felülvizsgálata keretében megfelelő kezdeményezések révén továbbra is a művészek cenzúra, politikai beavatkozás és megfélemlítés, többek között kriminalizáció nélküli alkotáshoz szükséges alkotói szabadságának előmozdítására és védelmére összpontosítson, ily módon biztosítva az európai polgárok számára, hogy élhessenek kulturális jogaikkal;

58. kitart amellett, hogy a méltányos szociális és munkafeltételek, a méltányos és fenntartható díjazás, valamint a szociális biztonsághoz való megfelelő hozzáférés döntő jelentőséggel bír abból a szempontból, hogy minden alkotó számára garantálni lehessen a művészi kifejezés szabadságát, valamint egyenlő feltételeket biztosítsanak tevékenységük fejlesztéséhez; emlékeztet arra, hogy a tagállamoknak és az Uniónak kötelességük oltalmazni és védeni a kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereket, valamint segíteni őket alkotói és véleménynyilvánítási szabadságuk megőrzésében; kéri a tagállamokat, hogy a Bizottság proaktív támogatásával dolgozzanak ki a művészi szabadság mint uniós érték védelmére vonatkozó iránymutatásokat;
59. felkéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy – különösen a háború és a geopolitikai instabilitás következtében – szilárdítsák meg és adott esetben terjesszék ki a veszélyeztetett művészek és más kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek támogatására irányuló intézkedéseket, tiszteletben tartva művészi kifejezési szabadságukat;

Digitális kihívások

60. kiemeli, hogy az automatizálás és a mesterséges intelligencia hasznos eszközzé vált a művészi alkotás tekintetében, hozzájárulhat a munkahelyteremtéshez a kulturális és kreatív ágazatokban, valamint az új foglalkozási profilok megjelenésének köszönhetően gyarapíthatja fejlődési lehetőségeiket, különösen, ha emberközpontú módon hajtják végre annak biztosítása érdekében, hogy az ember legyen a technológiai innovációk forrása és hasznélvezője; aggodalmának ad hangot azonban a gépi tanulás, a robotika és más adatalapú technológiák – például a támogatott tartalomkészítés, a mesterséges hangrámondás, a beszéd szöveggé való átalakítása, valamint az automatizált metaadatkinyerés – alkalmazásából és a tartalomgeneráláshoz használt, nagy teljesítményű generatív mesterségesintelligencia-rendszerek elterjedéséből eredő fokozódó automatizálás hatásai miatt, beleértve a mélykamuk engedély nélküli használatát is, amelyek különös kihívást jelentenek a művészek és más kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek számára, akik esetében fennáll a munkájuk, a javadalmazással kapcsolatos jogaik vagy munkájuk feletti ellenőrzésük elvesztésének vagy a romló munkakörülmények elszenvedésének veszélye;
61. kéri a Bizottságot, hogy a szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően uniós szinten dolgozzon ki stratégiai megközelítést a munkahelyekre, munkamódszerekre, munkafeltételekre, továbbképzésekre, átképzésekre és az ilyen új technológiák használatából eredő, kulturális és kreatív ágazatbeli munkaerő-szükségletre gyakorolt hatások előrejelzéséhez; kéri a tagállamokat, hogy a Bizottság támogatásával e stratégiai megközelítés keretében dolgozzanak ki képzési és oktatási – többek között a mesterséges intelligencia terén szerzett jártassággal kapcsolatos – és munkahelyteremtési cselekvési terveket, valamint ágazatspecifikus pénzügyi támogatást és intézkedéseket annak érdekében, hogy a digitalizáció és a munkahelyek mesterséges

intelligenciával kapcsolatos elvesztése által érintett személyek számára biztosítsák a megfelelő szociális védelemhez való hozzáférést;

62. konkrétan azt kéri, hogy az egyenlőség, a kulturális sokszínűség, a megkülönböztetésmentesség és a méltányosság mesterségesintelligencia-rendszereken belüli biztosítása érdekében mozdítsák elő a kulturális és kreatív ágazatokkal folytatott szociális párbeszédet és konzultációt; kéri a Bizottságot, hogy fogadjon el intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a mesterségesintelligencia-rendszerek és algoritmusok átláthatóságát és elszámoltathatóságát, a kulturális és kreatív ágazatokban elkerülhető legyen a nem szándékos elfogultság és hátrányos megkülönböztetés, valamint biztosítsák az egyenlő bánásmódot, a befogadást és a digitális technológiák lehető legjobb felhasználását azzal a céllal, hogy az uniós szerzői jogi szabályozással összhangban támogassák a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek tisztességes munkakörülményeit, valamint jogaik és különösen a méltányos, megfelelő és arányos javadalmazáshoz való jog érvényesítését;
63. kiemeli, hogy az algoritmikus irányítás olyan új kihívásokat támaszt a munka jövőjével szemben, mint az előrehaladás, az idő és a teljesítmény nyomán követésére szolgáló technológiaalapú ellenőrzés és felügyelet, továbbá jelentős hatással jár a munkavállalók egészségére és biztonságára, különösen a mentális egészségükre, illetve a magánélethez és emberi méltósághoz való jogukra nézve, valamint megkülönböztető bánásmódot eredményezhet a munkaerő-felvételi folyamatokban és más területeken, ha nem biztosított az elégséges emberi felügyelet; aggódik továbbá amiatt, hogy a mesterséges intelligencia alááshatja az emberek szabadságát és autonómiáját, többek között a munkahelyen is; hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatokban alkalmazott mesterségesintelligencia-megoldásoknak átláthatónak kell lenniük, kerülniük kell a munkavállalókra gyakorolt negatív következményeket, valamint a szociális partnerek között kell azokról tárgyalásokat folytatni; kéri a Bizottságot, hogy a jelenlegi és jövőbeli jogalkotási munkája során fordítson kellő figyelmet a mesterséges intelligencia által az egyre inkább digitalizált munkahelyeken a munkavállalók jogaira és jólétére gyakorolt hatásokra, többek között nyújtson be egy, a munkahelyeken alkalmazott mesterséges intelligenciáról szóló jogalkotási javaslatot;
64. megismétli a Bizottsághoz intézett felhívását a mesterséges intelligencia által generált tartalom következtében a kulturális és kreatív ágazatokban jelentkező, a folyamatosan fejlődő üzleti modellekből fakadó és a szabályozási hiányosságok kialakulásának kockázatát is magukban hordozó kihívásokat, valamint az MI és a kapcsolódó technológiák terén folytatott kutatás-fejlesztés hatásainak felmérésére, különös tekintettel a szerzők és előadóművészek pályafutására és méltányos javadalmazására; kéri a Bizottságot, hogy értékelje, hogy az európai általános adatvédelmi rendelet milyen mértékben képes gyors és hatékony garanciákat nyújtani a személyes adatok MI-rendszerek általi jogosulatlan kinyerésével szemben, és hogy a szöveg- és adatbányászattal kapcsolatos meglévő kivételek kellően kiegyensúlyozottak-e ahhoz, hogy a generatív mesterséges intelligenciával összefüggésben is megfeleljenek a háromlépcsős tesztnek; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell, hogy a generatív mesterséges intelligencia szolgáltatói eleget tegyenek a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályban megállapított kötelezettségeknek, és a szerzői jogra vonatkozó uniós vagy nemzeti jogszabályok sérelme nélkül a generatív mesterséges intelligencia szolgáltatói dokumentálják a rendszerek tanításához használt, szerzői jog által védett

adatok felhasználását, és ezzel kapcsolatban kellően részletes összefoglalót hozzanak nyilvánosságra;

65. hangsúlyozza, hogy a teljes kulturális ökoszisztémának kiegyensúlyozottnak kell lennie annak érdekében, hogy annak minden egyes része boldogulhasson; úgy véli, hogy rendkívül fontos a Covid19-válság utáni teljes helyreállításra, a digitális innováció integrálására és irányítására és az ágazatok megerősítésére, valamint az ágazatok kulturális és kreatív ágazatbeli szakembereinek jobb szerződési feltételeinek megteremtésére irányuló munka; megjegyzi, hogy az új, innovatív szervezeti formák, mint az önálló irányítású szervezetek és a kulturális szövetkezetek, egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a kulturális és kreatív ágazatokon belül; felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy támogassák őket és hálózataikat, és a kezdeményezésekre tett javaslatok esetében sajátosságaik figyelembevételével biztosítsák ugyanolyan szintű elismerésüket annak érdekében, hogy garantálják a nagyfokú átláthatóságot, a – többek között a döntéshozatali folyamatokon belüli – teljes körű és aktív részvételüket, valamint munkavállalóik nemzeti és európai szintű védelmét; kéri a tagállamokat, hogy teremtsenek támogató környezetet a köz- és magánszféra közötti partnerségek számára, hogy elősegítsék a kreatív vállalkozások versenyképességét, termelékenységét és megfelelő finanszírozását elősegítő szakpolitikai innovációt;
66. hangsúlyozza, hogy sürgősen felül kell vizsgálni a gyermekmunkára vonatkozó jogszabályokat, amelyek a kiskorú tartalomkészítők közösségi médiában való széles körű elterjedése miatt már nem igazán célravezetőek; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az új technológiák és a közösségimédia-platformok által támasztott új kihívásokat figyelembe véve terjesszenek elő a kiskorú tartalomkészítők kizsákmányolással szembeni védelmére irányuló rendelkezéseket;

Uniós intézkedésekre irányuló javaslatok

67. kéri a Bizottságot, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. cikke és 352. cikke alapján terjesszen elő olyan jogalkotási eszközökre irányuló javaslatokat, amelyek különösen a művészek és a kulturális és kreatív ágazatokban dolgozó egyéb szakemberek (a továbbiakban: kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek) társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó átfogó uniós keretprogramot (a továbbiakban: keretprogram) hoznak létre; továbbá terjesszen elő egy tisztességes munkakörülményekről szóló irányelvet, hozzájárulva ezáltal foglalkozási viszonyuk helyes meghatározásához, valamint a megfelelő adatok gyűjtésére és közzétételére, illetve a tagállamok közötti együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréjének – többek között egy európai platform létrehozása révén történő – ösztönzésére vonatkozó egy vagy több határozatot a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogállásával és helyzetével kapcsolatos minőségi szabványok szociális partnerek teljes körű részvételével történő és a nemi dimenzió biztosítása melletti kialakítása céljából, valamint a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek sajátos helyzetének uniós szintű elismerése érdekében, a mellékletben foglalt ajánlásokat követve;
68. úgy véli, hogy a kultúrára fordított közkiadások olyan társadalmi befektetésnek minősülnek, amelyet szorosan nyomon kell követni; kéri, hogy a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokba⁴⁴ építsék be a kulturális és kreatív

⁴⁴ Tanács (EU) 2022/2296 határozata (2022. november 21.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó

ágazatokon belüli munka- és életkörülményeket is;

69. ismét arra kéri a Bizottságot, hogy aktualizálja az Új kulturális menetrendet, és kiemelt területként foglalja bele a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek élet- és munkakörülményeinek javítását; kéri a Bizottságot, hogy a 2024–2029-es időszakra vonatkozó szakpolitikai prioritásai közé vegye fel a kulturális és kreatív ágazatokon belüli munka- és életkörülmények és méltányos javadalmazás javítását is;
 70. kéri a tagállamokat, hogy a Tanács 2023–2026-os időszakra szóló kulturális munkatervében növeljék a „Művészek és kulturális szakemberek: a kulturális és kreatív ágazatok társadalmi szerepének növelése” elnevezésű kiemelt prioritás ambíciószintjét, mégpedig határozzanak meg olyan ambíciózusabb intézkedéseket és előírányzott eredményeket, amelyek a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogállására és munkakörülményeire összpontosítanak;
 71. kéri a Bizottságot, hogy az összegyűjtött adatok alapján kétévente nyújtson be jelentést az Európai Parlament és a Tanács számára a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek uniós helyzetének elemzéséről és a vonatkozó fejleményekről, valamint a keretprogram részét képező eszközök végrehajtásáról;
 72. úgy véli, hogy a kért javaslatok pénzügyi vonatkozásait a meglévő költségvetési forrásokból kell fedezni; hangsúlyozza, hogy a kulturális és kreatív ágazatok uniós és tagállami gazdaságok számára jelentett jelentőségére tekintettel a javaslatok elfogadása és végrehajtása jelentős pénzügyi és hatékonysági előnyökkel járna, ennél fogva pedig gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt előnyös lenne, ahogy arra az Európai Parlament Kutatószolgálatának európai hozzáadott érték értékeléséről szóló tanulmánya egyértelműen rámutatott;
- ***
73. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a mellékelt ajánlásokat a Bizottságnak, a Tanácsnak, valamint a tagállamoknak.

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNYHOZ: A KÉRT JAVASLATOK TARTALMÁRA VONATKOZÓ RÉSZLETES AJÁNLÁSOK

1. ajánlás: a keretprogram általános célkitűzése

A Bizottság által benyújtandó javaslatok általános célja egy, a művészek és a kulturális és kreatív ágazatokban tevékenykedő más szakemberek (a továbbiakban: kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek) társadalmi és szakmai helyzetére vonatkozó uniós keretprogram létrehozása (a továbbiakban: keretprogram) annak érdekében, hogy javítsák társadalmi és szakmai helyzetüket.

2. ajánlás: a keretprogram részét képező eszközök

A keretprogramnak különösen a következő jogalkotási eszközökre irányuló javaslatokból kell állnia: egy tisztességes munkakörülményekről szóló irányelv;

- valamint
- egy vagy több olyan határozat, amely a vonatkozó területeken hozzájárul az uniós vívmányok végrehajtásához vagy kiegészítéséhez, és amely – többek között egy platform létrehozása révén – megteremti a tagállamok közötti strukturált együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréjének mechanizmusát a minőségi szabványok megfogalmazása és a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogállása és helyzete szempontjából releváns fejlemények áttekintése céljából. E mechanizmusnak biztosítani kell, hogy abban a szociális partnerek nemzeti és uniós szinten teljeskörűen részt vehessenek.

3. ajánlás: a jogalkotási eszközökre irányuló javaslatok hatálya

A keretprogramnak ki kell terjednie a kulturális és kreatív megnyilvánulások és alkotások megvalósításához szükséges különböző funkciókat, szerepeket és képességeket betöltő valamennyi kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberre, foglalkozási viszonyuktól függetlenül.

A keretprogramnak többek között a következőkre kell összpontosítania:

- egy irányelv útján a következő szempontokra:
 - a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek foglalkozási viszonyának helyes meghatározása annak érdekében, hogy a tagállamok megfelelően azonosítani tudják jogállásukat;
 - a kulturális és kreatív ágazatbeli munkavállalók munkafeltételeinek javítását célzó intézkedések kidolgozása, különösen a méltányos és megfelelő javadalmazás, a tisztességes munkakörülmények és a tisztességes munkavégzés biztosítása érdekében;
- egy vagy több határozat, többek között a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek társadalmi és szakmai helyzetével foglalkozó európai platform létrehozásáról szóló határozat útján a következő szempontokra:

- a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogállásának javítása;
- a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek és sajátos helyzetük közös értelmezésére és elismerésére vonatkozó kritériumok uniós szintű megállapítása. E kritériumok célja egyfelől a nemzeti jog szerint a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek jogállásával rendelkezők számára a jogállásukhoz kapcsolódó feltételek akadálytalan alkalmazásának, valamint a konvergencia elérésének biztosítása, másfelől pedig azok helyzetének javítása, akikre nem vonatkozik ez a jogállás,
- a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek szociális biztonsághoz és szociális védelemhez való hatékony hozzáféréseinek megkönnyítése;
- a szociális párbeszéd Unión belüli megerősítéséről szóló tanácsi ajánlással összhangban a szociális partnerekkel együttműködve a kulturális és kreatív ágazatbeli munkavállalók képviselőit és kollektív tárgyalásának javítása;
- a transznacionális munka Európán belüli előmozdítása, többek között a kulturális és kreatív ágazatokban a jogok szociális védelmi rendszerek közötti koordinációjának és hordozhatóságának, valamint a határokon átnyúló mobilitás elősegítése révén;
- a közfinanszírozás felhasználását illetően olyan feltételek bevezetése, amelyek garantálják a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek méltányos javadalmazását és tisztességes munkakörülményeit, valamint előmozdítják a nemek közötti egyenlőséget a kollektív szerződésekkel összhangban, már ahol vannak ilyenek, ahol pedig még nincsenek, ott támogatják a kollektív tárgyalások keretében elfogadott megoldások elérését;
- a felsőfokú művészeti oktatás integrálása az európai oktatási térségbe, a tanulási eredmények és a külföldi tanulmányi időszakok automatikus kölcsönös elismerése és érvényesítése a kulturális és kreatív ágazatokban, valamint a képzési lehetőségek fejlesztése és karrierfejlesztés és -váltás a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek vonatkozásában;
- a rendszerszintű akadályok felszámolása a hátrányos megkülönböztetés és a nemi alapú erőszak minden formája elleni küzdelem, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítása érdekében a kulturális és kreatív ágazatokban;
- a művészi szabadság hatékony garanciája a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek munkakörülményeinek részeként.

A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek uniós helyzetét, nyomon kell követnie a vonatkozó fejleményeket és a keretprogram végrehajtását. A Bizottságnak két évente jelentést kell készítenie az Európai Parlament és a Tanács számára a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek uniós helyzetének elemzésével, a vonatkozó fejleményekkel és a keretprogram végrehajtásával kapcsolatos megállapításairól.

4. ajánlás: az európai platform létrehozásáról szóló határozat(ok) egyedi célkitűzései

Egy vagy több határozat útján létre kell hozni egy európai platformot. Az európai platformnak többek között a következő egyedi célkitűzések elérésére kell törekednie:

- a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek élet- és munkakörülményeivel kapcsolatos ismeretek – beleértve az ilyen körülmények okait és az azokkal kapcsolatos regionális különbségeket is – bővítése bizonyítékokon alapuló eszközök, összehasonlító elemzés és az adatgyűjtés megfelelő módszertani eszközei segítségével, az érintett szereplők munkájára építve;

- ezen adatoknak a következőkre kell kiterjedniük: munkakörülmények, foglalkozási viszony, a javadalmazás szintje, a társadalombiztosításhoz és a szociális védelemhez való hozzáférés, a kollektív képviselő és védelem, illetve a kollektív szerződések hatálya, a befogadás akadályainak, illetve a hátrányos megkülönböztetés és a nemi alapú erőszak formáinak való kitettség, valamint a nemek közötti egyenlőség és a művészi szabadság; ezeket az adatokat a lehető legrészletesebben kell nem, életkor, fogyatékoság, földrajzi elhelyezkedés, vállalat mérete és konkrét ágazat szerint bontani, amennyiben rendelkezésre állnak;
- a különböző rendszerek és gyakorlatok kölcsönös megértésének javítása, többek között a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek tagállamokban meglévő fogalom meghatározásainak feltérképezése révén, a széttagoltság csökkentése és a feltárt problémák kezelése érdekében, különös tekintettel a határokon átnyúló szempontokra és az uniós szintű kulturális statisztikákra;
- elemzések kidolgozása a különböző szakpolitikai intézkedések hatékonyságáról;
- a tagállami megközelítések közelítése céljából az egymástól való tanulásra és az információk és a tapasztalatok hatékony megosztására szolgáló eszközök és gyakorlatok létrehozása, többek között a különböző gyakorlatokra és intézkedésekre vonatkozó tudásbank révén;
- a hatálya alá tartozó valamennyi területen a helyzet javítására szolgáló eszközök, így például alkalmazási iránymutatások, a bevált gyakorlatok és közös elvek kézikönyveinek kidolgozása, valamint a vonatkozó eszközökkel kapcsolatos tapasztalatok értékelése;
- a tagállamok közötti együttműködés különböző formáinak megkönnyítése és támogatása kapacitásuk növelésével, a határokon átnyúló mobilitás és a közös tevékenységek elvégzésének elősegítése, valamint a részt vevő tagállamok ilyen együttműködésével kapcsolatos tapasztalatok értékelése; a platformnak különösen eszmecserét kell szerveznie a tagállamok képviselőivel, a szakpolitikai döntéshozókkal és az érdekelt felekkel a mobilitás előmozdítása érdekében, nagyobb hangsúlyt helyezve a befogadásra és a fogyatékosághoz kapcsolódó akadályok leküzdésére;
- olyan oktatási és képzési stratégia kidolgozása, amely figyelembe veszi a kulturális és kreatív ágazatok sajátosságait;
- az érintett hatóságok képzési kapacitásának fejlesztése és adott esetben javítása és a közös képzés lebonyolítási keretének kidolgozása, beleértve a szociális partnerek bevonását is;
- a kulturális és kreatív ágazatbeli szakemberek, a szakszervezetek és más munkavállalói képviselői szervezetek, valamint az érintett tagállami hatóságok figyelmének felhívása a releváns problémákra és a rendelkezésre álló megoldásokra;
- a keretprogramban meghatározott célkitűzésekkel kapcsolatos, tagállamoknak szóló ajánlások kiadásának megkönnyítése.

**MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK ÉS SZEMÉLYEK FELSOROLÁSA,
AMELYEKTŐL VAGY AKIKTŐL AZ ELŐADÓK ÉSZREVÉTELEKET KAPTAK**

A következő felsorolás tisztán önkéntes alapon, az előadó kizárólagos felelősségére készült. Az előadó a következő szervezetektől vagy személyektől kapott információkat a jelentés tervezetének elkészítése során, egészen annak bizottsági elfogadásáig:

Szervezet és/vagy személy
AEPO-ARTIS
Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)
Centre de Musiques Amplifiées
Coordinator European Writers' Council
Culture Action Europe
Europa Nostra
European Composer and Songwriter Alliance (ECSA)
European Grouping of Societies of Authors and Composers (GESAC)
European Labour Authority (ELA)
European Music Council
European Music Managers Alliance (EMMA)
European Trade Union Confederation (ETUC)
European Writers' Council - Fédération des Associations Européennes d'Ecrivains (EWC - FAEE)
European Visual Artists (EVA)
Federation of European Publishers
Federation of European Screen Directors (FERA)
Future of Religious Heritage (FRH)
Independent Music Companies Association (IMPALA)
International Arts and Entertainment Alliance - Media, Entertainment and Arts division (UNI-MEI)
International Federation of Actors (FIA)
International Federation of Musicians (FIM)
International Labour Organization (ILO)
International Music + Media Centre (IMZ)
International Network for Contemporary Performing Arts (IETM)
Kunsten '92 on behalf of Europaplatform
Live DMA
On the Move
Opera Europe
Pearle* - Live Performance Europe
Prometheus21
Red Arrayan de Cultura, Patrimonio y Medio Ambiente
Society of Audiovisual Authors - SAA
The European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO)
UNESCO
Université libre de Bruxelles - Cultural Management

Ignasi Camós, Professor of Labor and Social Security Law at the University of Girona
Ricardo Morón Prieto, Professor of Labour and Social Security Law at Universidad Autónoma de Madrid

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

58. cikk – Közös bizottsági eljárás A plenáris ülésen való bejelentés dátuma	20.4.2023
Az elfogadás dátuma	24.10.2023
A zárószavazás eredménye	+: 43 –: 5 0: 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Asim Ademov, João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Andrea Bocskor, Milan Brglez, David Casa, Jarosław Duda, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Hannes Heide, Alicia Homs Ginell, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Martina Michels, Niklas Nienass, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Peter Pollák, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Diana Riba i Giner, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Marianne Vind, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Ibán García Del Blanco, Marcel Kolaja, Pierre Larroustourou, Antonius Manders, Eugenia Rodríguez Palop, Rob Rookens, Kim Van Sparrentak, Salima Yenbou
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Matthias Ecke, Isabel García Muñoz, Ivars Ijabs, Franco Roberti, Thomas Rudner

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁGBAN

43	+
EPP	Asim Ademov, David Casa, Jarosław Duda, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Stelios Kypouropoulos, Antonius Manders, Peter Pollák, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver, Michaela Šojdrová
Renew	Lucia Ďuriš Nicholsonová, Ivars Ijabs, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Matthias Ecke, Ibán García Del Blanco, Isabel García Muñoz, Hannes Heide, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Pierre Larrourou, Franco Roberti, Daniela Rondinelli, Thomas Rudner, Marianne Vind
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner, Kim Van Sparrentak

5	-
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Rob Rooker, Pirkko Ruohonen-Lerner, Andrey Slabakov

3	0
ID	Elena Lizzi
NI	Andrea Bocskor
Verts/ALE	Marcel Kolaja

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás